

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ

Επιχειρώντας την αυτομείωση:

Ο αγώνας στη γειτονιά ενάντια στο κύμα ανατιμήσεων στα ράφια των
σούπερ μάρκετ

Συζητώντας για τον πληθωρισμό

Έχουν περάσει 4 χρόνια από τότε που ο πληθωρισμός έκανε την επανεμφάνισή του, με την πιο απτή μορφή του για τους εκμεταλλεζόμενους να είναι η αύξηση του κόστους της καθημερινής ζωής. Είχε προηγηθεί η πανδημία Covid-19 και τα περιοριστικά μέτρα, η κρίση που ακολούθησε στις αλυσίδες εφοδιασμού λόγω της αδυναμίας των αφεντικών να επανεκκινήσουν την οικονομία και η εισβολή του ρωσικού κράτους στην Ουκρανία που επέτεινε ανάμεσα στα άλλα το ενεργειακό πρόβλημα στην Ευρώπη.

Στην ΚΤΑ συζητήσαμε πολύ πάνω στο ζήτημα του πληθωρισμού, διακρίνοντας όχι απλώς την σημασία του για τις ζωές μας τη συγκεκριμένη συγκυρία μετά την πανδημία, αλλά και τη δυναμική του, που τον έκανε να παίρνει καθοριστικό ρόλο στον μεταπανδημικό καπιταλιστικό κόσμο. Διακρίνοντας παράλληλα την ευκαιρία που βρήκαν τα αφεντικά, να φορτώσουν την κρίση στις πλάτες μας, με πρόσχημα την ενεργειακή κρίση και την κρίση των εφοδιαστικών αλυσίδων, αφού οι αυξήσεις στα κάθε είδους προϊόντα, ήταν πολλαπλάσιες από αυτές που αντιστοιχούσαν στις παροδικές ή όχι, επιδράσεις αυτών των παραγόντων.

Το μείζον ερώτημα ήταν πώς να ανοίξουμε αυτό το ζήτημα στην καθημερινότητά μας με τρόπο που, αφενός θα μπορεί να αποδομεί την κυβερνητική αφήγηση περί “εισαγόμενης ακρίβειας”, αναδεικνύοντας τους βασικούς υπεύθυνους και αφετέρου θα μας βοηθήσει να ανακαλύψουμε και να ενισχύσουμε συμπεριφορές αντίστασης και άρνησης της ακρίβειας μέσα στην τάξη. Εκείνη την περίοδο, συμμετείχαμε σε ένα συντονισμό πολιτικών διαδικασιών και συνελεύσεων που έθετε το ζήτημα με γενικές παρεμβάσεις, οι οποίες κορυφώθηκαν με μια αξιοπρεπή συμμετοχή στην Πρωτομαγιάτικη πορεία πίσω από ένα πανό με το σύνθημα: «Οι τιμές θα πέσουν, οι μισθοί θα ανέβουν, μόνο με αγώνες».

Γιατί στα Super Market. Γιατί στην Κυψέλη και τα Πατήσια

Στο ευρύτερο ανταγωνιστικό κίνημα, παρότι το πρόβλημα ήταν υπαρκτό, αφού χτυπούσε και χτυπάει την βιολογική ρίζα της τάξης, οι μόνες κινήσεις που επιλέγονταν ήταν οι ανακοινώσεις καταγγελίας, οι γενικές διακηρύξεις κριτικής στην κυβέρνηση, ενίοτε και στα ολιγοπώλια κάποιου κλάδου. Αυτή ήταν και παραμένει η γενική πολιτική πρακτική από την κοινοβουλευτική αριστερά μέχρι τον αναρχικό χώρο, αν εξαιρέσουμε κάποιες μεμονωμένες προσπάθειες απαλλοτρίωσης σούπερ μάρκετ και μοιράσματος των προϊόντων στη γύρω περιοχή, αποσπασματικές και με ακτιβιστικό χαρακτήρα σε κάθε περίπτωση. Εμάς αντίθετα μας απασχολούσε μια πιο συστηματική προσπάθεια έμπρακτης ανάδειξης του ζητήματος, που θα ενέπλεκε κι ένα κομμάτι της τάξης.

Σ' αυτό το πλαίσιο ήμασταν εξοικειωμένοι με τον αγώνα που έδιναν για χρόνια συλλογικότητες των ανατολικών συνοικιών της πόλης. Κυρίως η Συνέλευση Αδιαμεσολάβητης Δράσης ΒΚΠΖ, που παρέμβαινε στα σούπερ μάρκετ (s/m) της περιοχής και επιχειρούσε προσπάθειες αυτομείωσης των τιμών για κάποια προϊόντα, για τα μέλη της. Με δεδομένο ότι

- α) ένα σημαντικό σκέλος των επιπτώσεων της ακρίβειας στις εκμεταλλευόμενες, οφειλόταν στις υψηλές τιμές των τροφίμων και των υπόλοιπων προϊόντων των s/m
- β) το γεγονός ότι τα αφεντικά των s/m είχαν θησαυρίσει την περίοδο των lockdowns και τα κέρδη τους αυξάνονταν διαρκώς, αφού εφαρμόζαν επιθετικά την πολιτική του πληθωρισμού πατώντας πάνω στις καθημερινές μας ανάγκες και ξεζουμίζοντας τις εργαζόμενες τους
- γ) ο τομέας των τροφίμων αφορά στην κυριολεξία το σύνολο της τάξης
- δ) υπήρχε ήδη κάποια εμπειρία στο κίνημα, όπως αναφέραμε και πριν αποφασίσαμε να εστιάσουμε τις προσπάθειές μας ενάντια στην ακρίβεια στο συγκεκριμένο τομέα. Απευθυνθήκαμε πάλι σε πολιτικές διαδικασίες που είχαν ασχοληθεί με το ζήτημα και προτείναμε παρεμβάσεις αυτομείωσης στις τιμές των s/m, με μπλοκάρισμα των ταμείων τους και απαίτηση μείωσης των τιμών στον τελικό λογαριασμό για όσους κι όσες ψώνιζαν εκείνη την ώρα και για όλη την χρονική διάρκεια της παρέμβασης (1-2 ώρες συνήθως).

Η πρώτη από αυτές τις παρεμβάσεις έγινε στην Κυψέλη το Φλεβάρη του 2023. Ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και διδακτική για μας. Η συμμετοχή και η στήριξη του κόσμου που ψώνιζε εκείνη την ώρα στο κατάστημα ήταν απροσδόκητη. Άνθρωποι με τους οποίους δεν είχαμε ξανασυναντηθεί, επικροτούσαν, χειροκροτούσαν, συμμετείχαν ενεργά στη διαπραγμάτευση με την προϊστάμενη του καταστήματος και καθόντουσαν για ώρα στις ουρές πίσω από τα ταμεία διεκδικώντας μαζί μας μείωση 15% στο καλάθι.

Συζητήσαμε αρκετά πάνω σε αυτές τις παρεμβάσεις. Μπορούσαμε να το δούμε, ότι πιάναμε το σφυγμό της κοινωνικής δυσaráσκειας, βαθύνοντας και συστηματοποιώντας, μέσα από τον συντονισμό “Ομάδες ενάντια στην ακρίβεια”. Δεν μας ενδιέφερε ένας στείρος πολιτικός ακτιβισμός, αλλά να αποκτήσουμε κοινωνικά ριζώματα και να φτιάξουμε ένα καινούργιο παράδειγμα διεκδίκησης μέσα στην τάξη. Το να επιλέξουμε μια γειτονιά, που κατοικούσαν αρκετοί από εμάς και να προσπαθήσουμε να στήσουμε μια κοινότητα ανθρώπων με αυτό το σκοπό, φαινόταν μια απόπειρα που άξιζε τον κόπο.

Έτσι μετά από μια δημόσια εκδήλωση των “Ομάδων ενάντια στην ακρίβεια” στο θεατράκι της Φωκίωνος, φτιάξαμε μαζί με άλλες διαδικασίες και συναγωνιστές και συναγωνίστριες, μόνιμους κάτοικους της περιοχής, τη «Συνέλευση Κυψέλη-Πατήσια ενάντια στην ακρίβεια». Από κει και πέρα η ιστορία της παρέμβασής μας σ' αυτόν τον τομέα, είναι περισσότερο η ιστορία της δραστηριότητας αυτής της διαδικασίας. Με ό,τι έχει πετύχει κι ό,τι δεν έχει πετύχει μέχρι τώρα.

Η εμπειρία της αυτομείωσης

Η αυτομείωση είναι μια πρακτική με ιστορικό βάθος και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τα κοινωνικά κινήματα που ξέσπασαν στην Ιταλία τη δεκαετία του '70, κατά τη διάρκεια της πετρελαϊκής κρίσης και του υψηλού πληθωρισμού (25%) και την είσοδο της χώρας στο ΔΝΤ. Ο πληθωρισμός αποτέλεσε την καλύτερη απάντηση του κεφαλαίου απέναντι στους νικηφόρους εργατικούς αγώνες της προηγούμενης περιόδου. Από

την άλλη, η αυτομείωση σηματοδότησε τη μετατόπιση της ταξικής σύγκρουσης από την παραγωγή στη σφαίρα της κατανάλωσης.

Αυτές οι πρωτοβουλίες άμεσης δράσης και οικειοποίησης προϊόντων/υπηρεσιών οργανώθηκαν μέσα από μαχητικές συνελεύσεις γειτονιών και απέκτησαν περισσότερη δύναμη και αποτελεσματικότητα μέσα από τη συνεργασία τους με συνδικάτα και εργατικές επιτροπές που δεν ελέγχονταν από τις κυρίαρχες συνδικαλιστικές ομοσπονδίες και το Κομμουνιστικό Κόμμα Ιταλίας.

Στην Ελλάδα, οι απόπειρες έμπρακτης συλλογικής διεκδίκησης μείωσης του κόστους ζωής εκφράστηκαν —μαζικά για τα ελληνικά δεδομένα— στον προηγούμενο κύκλο αγώνα ενάντια στις πολιτικές λιτότητας της περιόδου 2010–2012. Κατά την περίοδο αυτή, αναπτύχθηκε ένα κύμα άρνησης πληρωμών στις δημόσιες συγκοινωνίες, στους λογαριασμούς ρεύματος, στα διόδια και στα νοσοκομεία, πετυχαίνοντας κάποιες μικρές αλλά σημαντικές νίκες.

Κρίσιμα ερωτήματα

Σήμερα, τρία χρόνια μετά τις πρωτοβουλίες που πήραμε με σκοπό την αναζήτηση της συλλογικής μας απάντησης στην άνοδο των τιμών στα ράφια των σούπερ μάρκετ, μπορούμε να πούμε ότι βρισκόμαστε σε ακινησία. Από τη μία, οι κινήσεις αυτομείωσης στα σούπερ μάρκετ, αντί να πολλαπλασιαστούν, έχουν αραιώσει και απομαζικοποιηθεί, καθώς είναι μόνο λίγες οι συλλογικότητες που το θέτουν σε πρώτη προτεραιότητα. Από την άλλη, έχει ξεκινήσει να εμφανίζεται η καταστολή τέτοιων παρεμβάσεων, με προσαγωγές και συλλήψεις από την αστυνομία, όπως είδαμε και στην παρέμβαση που διοργάνωσε πριν από λίγες εβδομάδες η Κίνηση ενάντια στην Ακρίβεια, σε αλυσίδα σούπερ μάρκετ Σκλαβενίτη στη Θεσσαλονίκη.

Με το βλέμμα, λοιπόν, κριτικά στραμμένο σε ό,τι έχουμε κάνει μέχρι τώρα, αλλά και στην κινηματική εμπειρία του παρελθόντος, θέλουμε να παραμείνουμε στη διαδικασία αναστοχασμού για το πώς συνεχίζουμε. Τα ερωτήματα είναι πολλά και παραμένουν ανοιχτά: Ποιες θα είναι εκείνες οι πρακτικές και οι τακτικές που μπορούν να συμβαδίζουν με το αγωνιστικό επίπεδο των ανθρώπων της γειτονιάς που καλούμε στις δράσεις μας; Πώς θα καταφέρουμε να έρθουμε κοντά και να συνδεθούμε με τις εργαζόμενες των σούπερ μάρκετ πάνω σε μια κοινή βάση διεκδίκησης, όταν τα κλαδικά τους σωματεία παραμένουν, εδώ και χρόνια, στα τιμόνια της εργοδοσίας; Πώς θα καταφέρουμε να πετύχουμε υλικές νίκες κι όχι συμβολικές, φέρνοντας τα επιθυμητά αποτελέσματα και όχι άλλη μια πολιτική αυτοεπιβεβαίωση; Αυτά τα ερωτήματα δεν απαντώνται μόνο με τη σωστή επίκληση της ανάγκης δημιουργίας νέων κοινοτήτων αγώνα στις γειτονίες. Απαιτείται, ταυτόχρονα, μια βαθύτερη κατανόηση των ορίων που συναντάμε πάνω στη σύνθεση και τα περιεχόμενα των αγώνων που δίνουμε. Σε αυτό το πλαίσιο θα θέλαμε να κινηθεί η σημερινή κουβέντα, έχοντας μαζί μας και τη Συνέλευση Κυψέλη–Πατήσια ενάντια στην ακρίβεια.

ΚΤΑ – Κινήσεις για την Ταξική Αυτονομία

taksiki-autonomia.net | taksiki-autonomia@riseup.net